

1847. Dániel

A'

KIADÓNAK ELŐBESZÉDGYE.

ANYOSNAK részenként 's már ezelőtt több esztendőkkal kiadott egynéhány költeményei olly különös kedvességet nyertek; minden munkájának öfve-gyűjtések 's közrebotsáttások iránt tett jelentésem olly nagy örömmel fogadtatott mindenfelé a' Magyar Hazának érdemes tudós fijaitól: hogy előre könnyen elgondolhatom, melly jó szemmel fogják most látni e' jeles poétájoknak megjelenését mind azok, valakik a' szépet és jót érezni, 's anyai nyelveket illendőül

betsülni tudgyák. Sőt elhihetem, hogy nehezen-is esett sok jó és buzgó hazafiaknak az utánna való hofzfzas várakozás. —

Tudtam vala, hogy Ányos' írásai megvannak valahol, valakinél; de, noha eleget fáradoztam felkeresésekben, több esztendőök elfolytak még-is, a' míg nyomokba akadhattam; — a' mint-hogy valójában még e' mái napig sem vehettem azokat mind kezemhez.

Ányos' versei, „a' mint öfzve valának írva, (úgy mond egy még életben lévő jó barátta) Tifztelendő *Bersenyi Kristóf* Paulinus' kezébe jutának (1784 esztendőben); ettől kikérte azokat Fő-tifztelendő *Zsolnai Dávid*, Veszprémi Kánonok Úr, azzal az ígérettel, hogy ki fogja nyomtattatni. „ — A' poétának ezen kérdésben lévő írásai, negyed rétben öfzve-köttetve, nálam vagynak; de ez az *egy kötet*, mellyet a' Pozsonyi koro-

názás után (1790 esztendőben, November' vége felé) a' most-nevezett Kánonok Úr maga adott kezemhez, nem foglallya magában Ányosnak minden munkáját. A' többit tehát más helyeken kellett felkeresnem, másoktól öfzve-fzereznem.

A' midőn 1793 esztendőre már annyit öfzve-gyűjtöttem, hogy egy kötetre valót közre botsáthattam volna: olly sok új akadályokra találtam egyszerre's véletlenül, és azután olly sok vizfontagságok között hányta-vetette életemet a' bal szzerentse, hogy lehetetlen vala mind eddig, régen tett ígéreteimet tellyesítenem. Reménylem azért édes Hazámtól, hogy nem fogja vétekül tulajdonítani ebbéli késedelmemet; valamint szinte azon szolgálatnak akaratom ellen történt elmúlatását-is, mellyet szzerető fijától különben talán kívánhatott volna, —'s mellyet valóban minden szzerentséőbb-fzületésű polgárjától méltán megkívánhat.

Imhol vannak tehát most Ányosnak mind azon munkáji, a' mellyekre eddig-elé szert tehettem. Azok, a' mellyek itt (ezen nyomtatott kötetben) nem találtnak: vagy nintsenek kezemnél, vagy pedig nem nyomtatni valók. Ha idővel előkerülnek, és nyomtatásra alkalmatosak lesznek: akkor, jó barátainak leveleikkel egygyütt, vagy én-tőlem, vagy más akármellyik Magyar Poétától (mert Ányos' kiadójának, poétának — legalább versszerzőnek — kell lenni magának-is) *második kötet* vagy *toldalék* gyanánt ki fognak adattathatni. —

Olvasván Ányosnak kiadása iránt a' Magyar Múzeumban közönségessé tett jelentésemet, *) azt kívánták tőlem némelylek: hogy, minek-előtte munkájit kinyomtattnám, jobbítsam-meg poétai fogyatkozásait, 's leveleikben kijegyzett versbéli *hibáit*; és,

*) *Magyar Múzeum. Pestenn, 1788. éfzt. I. Kötet. I. Negyed. 62. lap.*

hogy annál könnyebben 's bizonyosabban elérhetnék tzellyokat, példákat-is küldöttek a' véltt jobbításra. Jóvá hagytam szándékjokat; de tanátsokat, a' közlött példák szerént, nem követhettem, mert — szentségtörésnek tartottam volna, a' Magyar Apolló' egygyik fő-papjának írásait úgy megrongálni! Mások ellenben azt akarták volna, hogy minden verseit úgy, a' mint kezemhez jöttek, minden hibákkal egygyütt, (ki nem vévén még a' leíraskor történteket-is) *betű szerént* nyomtattassam-ki. Ezeknek sem teheték eleget: jól tudván több másokkal én-is, *hol és mit* kívánhasson a' *diplomatica fides*; mit kívánnyon-meg, ellenben, az illyfélékben egygy okos kiadónak kötelessége, és magának-is egy nem régen (sőt mí-velünk) éltt poétának ditsőssége.

A' közép útonn jártam tehát; az az : helyre hoztam a' valóságos és tetemesebb fogyatkozásokat; megegyengettem a' hibás

verseket; és azt, a' mi azokban nyelvünknek kényes természetét, vagy a' poézisnak megfeghetetlen regulájit sértette, — a' mennyire az *értelemnek tsonkítása vagy egész rendeknek felbontása nélkül* lehetséges vala, — szabadon 's könnyű kézzel megváltoztattam.

Mert valóban *kényes* a' Magyar Nyelv! Ollyan, mint ama' szabadon-született, jól-nevelt, 's minden vilzontagságai között-is ártatlanságban maradott szüz Leány, kinek tiszta erköltse, 's ennek érzéséből származó nemes büszkesége, semmiféle erőszakot meg nem szenved. Megnyerheted idővel és tetfzésedre hajthatod nagyra-termett 's minden szépnek és jónak elfogadására alkalmas szívét, — ha illendő módgyát tudod, és olly boldog tsillag alatt születettél, hogy ezt tudhasd; de (akárki légy külömben!) e' nélkül ne járúlly hozzája, ne alkalmatlankodgyál rajta: mert — szégyennel-tele kosarat kapsz!

Nem ártana talán, az illy szerentsétlen kérőknek (nyelvünk' alkalmatlan pallérozó-jinak) valamivel nyilvánban szólланunk. De nem akarom tartóztatni beszédemmel az Olvasót; és magát-is ezt az új életre támadott 's hofszas halála után titkos félszéből kirepülni vágyakodó ritka madárt. — Indúlly, kedves Múza! a' tavaľznak vídám szellőjivel; térj-vízfűza, tetűzésed szerént, annak az édes hazának boldog vidékire, mellynek kebeléből már több esztendők előtt (velem egygyütt) kiköltöztél; eredgy egész bátorsággal, és kovályogj könnyen-lebegő szárnyaidon a' Magyar Ég alatt! Tíűzteld és gyönyörkődtesd, mennyei lantodnak majd víg örökre gerjesztő, majd édes bánattal elegy andalgásba szenderítettő zengedezésével, ama' két országra szakadtt ditső Nemzetet, melly a' Világnak e' táján még nyelvedet érti; és, ha kedvére fogsz (reménységünk szerént) találhatni; ha látni fogod, hogy, emlékezvén Ányossáról, nem feledkezett-el még tel-

lyességgel arról-is, a' ki most tégedet hozzája botsátt: tífzteld egyfzersmind és gyönyörködtesd helyettem-is!... De, elérkezvén határirra, mond ezt legelőbb-is mind azoknak, a' kik szavadat hallani akarják:

„IsmérjeteK reám szavamról, Hazámnak fíjai! Fogadgyatok-fel híV kebeletekbe; és, hallván magyar énekemnek néhol talán érzékenyebb, 's azért talán nem éppen mindek' füleinek egygyaránt tetszhető, szokatlan hangzását, főképp' pedig a' bal vélekedésre hajlandóknak kímélletlen ítéleteket, jusson eszetekbe: hogy, a' melly szépen-illatozó gyönyörű virágnak édes kelyhéből mézet gyűjt az ártatlan kis méh, ugyan-abból mérget szíhat a' roszszra-indúltt pók.... Kövesétek Tí azt a' szorgalmatos kedves kis állatot; és, nem hajtván azoknak gyermeki gyengeségekre 's nevetséges gyávaságokra, ne tulajdoníttátok a' haszonra 's öröme szolgálható szelíd plántának, ha-mi kárt oko-

zott, vagy okozni akart, ez az útálatos gonolász pára.,,

Ezeket mondván, kegyes Múzsza! emeld fellyebbre szavadnak hangját, 's imígy zengi végre:

„Azon hazafi-társatok, ô Magyarok! a' kinek énekeit tölem halljátok: nints már többé közöttetek.... Régen, 's még virágzó korában, elköltözött ô arra a' hofzfú és félelmes útra, a' mellyen tí-néktek-is el kell ma-holnap indulnotok; amaz isméretlen melfize orzágra, a' honnan még soha senki vízfza nem térhetett. Olly tartományban van, hol ôtet sem az emberi nyelv' szidalmának kártékony ereje, sem az érdemetlenek' betstelenségre szolgáló ditsérete, nem érdekelheti. De, ha énekének megbájoló hatalmával jóra indíthat benneteket; ha szíveiteket arra birhattya, hogy az életnek nehezen viselhető 's néha majd földig lenyomó

terheit kevesebb zúgolódással hordozzátok;
emberi 's polgári kötelességteket nyilván-
ban ismervén, örömeztétek tellyesíttétek;
édes Hazátokat, törvényes Fejedelmeteket,
még jobban szerezsetek, még hívebben szol-
gályátok: hidgyétek-el, hogy boldogító
örömet éreznek, még a' sírnak hideg gyom-
rában-is, nyugovó hamvai! 's megilletődve
lebeg még most-is körületek, mennyei ál-
dást mosolygó szemekkel néz még most-
is reátok, kedves énekelőtöknek ditsőültt
árnyéka!,,
